

3. s. i fasten

1. txt-række

Engang var Jesus ved at uddrive en dæmon, som var stum. Da dæmonen var faret ud, begyndte den stumme at tale, og folkeskarerne undrede sig. Men nogle af dem sagde: »Det er ved dæmonernes fyrste, Beelzebul, at han uddriver dæmonerne.« Andre ville sætte ham på prøve og krævede et tegn fra himlen af ham. Men da Jesus kendte deres tanker, sagde han til dem: »Ethvert rige i splid med sig selv lægges øde, og hus falder over hus. Hvis nu også Satan er kommet i splid med sig selv, hvordan kan hans rige så bestå? I siger jo, at jeg uddriver dæmonerne ved Beelzebul. Men hvis jeg driver dæmonerne ud ved Beelzebul, ved hvem uddriver jeres egne folk dem så? Derfor skal de være jeres dommere. Men hvis det er ved Guds finger, at jeg driver dæmonerne ud, så er Guds rige jo kommet til jer. Når en stærk mand fuldt bevæbnet vogter sin gård, kan hans ejendele være i fred. Men kommer der en, der er stærkere, og overvinder ham, tager han straks alle de våben, som den anden havde sat sin lid til, og fordeler byttet. Den, der ikke er med mig, er imod mig, og den, der ikke samler med mig, spreder. Når den urene ånd er drevet ud af et menneske, flakker den om i øde egne og søger hvile, men uden at finde den. Så siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg er drevet ud af. Og når den kommer, finder den det fejet og prydet. Så går den ud og tager syv andre ånder med, værre end den selv, og de kommer og flytter ind dér. Og det sidste bliver værre for det menneske end det første.« Mens han sagde det, var der en kvinde i skaren, der råbte: »Saligt er det moderliv, som bar dig, og de bryster, du diede!« Men han svarede: »Javist! Salige er de, som hører Guds ord og bevarer det!«

Lukas 11,14-28

Jeg hørte engang et foredrag ved Viggo Mortensen, tidligere professor ved Århus Universitet, hvor han fortalte om den sekularisering der har fundet sted her i Danmark de seneste 40-50 år.

Danmark er simpelthen blevet ”afkristnet”, sagde han, som en del af at vi er blevet et moderne samfund. I den forbindelse er der så også sket et enormt traditionstab; hvor kristendommen før i tiden stod solidt plantet – som en anden stol – på alle sine 4 ben: i samfundet, i skolen, i hjemmet og i kirken, ja så står kristendommen nu og vakler på bare et eneste stoleben nemlig kirken.

Kirken er det eneste sted der er tilbage, hvor man kan være sikker på at møde kristendommen, alle andre steder er den forsvundet.

Det kan man begræde, eller man kan se det som en frihed, at vi nu hverken møder, eller regulerer, vores liv efter kristendommen i skolen, i hjemmene eller i det offentlige rum længere.

Man kan også – og det skal være min vinkel i dag – prøve at se på traditionstabet, i lyset af det evangelium vi lige har hørt.

Jesus uddrev en dæmon, og det gav nogle af de forsamlede mennesker anledning til at stille

spørgsmålstegn ved hans autoritet. Hvordan kunne han det? I hvis navn gjorde han egentlig det?

Det svarer Jesus på: at det er ved Guds finger. Og hvis I kender Michelangelos berømte loftsmaleri fra det sextinske kapel i Rom, så kan I også se for jer hvordan Gud skabte Adam med sin finger, og dermed høre hvordan Jesus ”skaber videre” – altså er en del af den ”genoprettelse” af den faldne skabning, som vi jo har været det siden syndefaldet.

Mennesker er ikke skabt til at være *stumme*. Som al sygdom og død ikke var Guds oprindelige tanke med os, er det noget, der først er kommet til efter syndefaldet.

Og Jesus står altså ikke i ledtog med djævelen men med Gud – Han *kan* slet ikke stå i ledtog med djævelen, siger han og bruger sammenligningen med et rige; er der først kommet indbyrdes splid og ufred, så vil det rige nødvendigvis lægges øde.

Det var svar på deres spørgsmål.

Men så svarer Jesus også på noget han slet ikke bliver spurgt om:

For hvad sker der egentlig *efter* en dæmonuddrivelse? Hvad sker det når huset – mennesket – er rent og fejlet og prydet? Ja, så står det også piv-åbent for at dæmonen, med 7 nye kammerater, kan komme og flytte ind igen.

Og det billede kan man med lidt tillempelse vel godt overføre på det førømtalte traditionstab.

Når vi her i Danmark har ryddet kristendommen ud fra skolen, fra hjemmene, fra det offentlige rum, så de fremstår fejlet og prydet, ja, så kan vi også se konsekvensen: andre ånder står parat til at rykke ind.

Spørgsmålet: Tror du på Gud er egentlig slet ikke så relevant, det er meget mere interessant at spørge: *Hvad* tror du egentlig på? – Hvad giver mening og sammenhæng for dig? hvem eller hvad er *din* Gud? For *tror* på noget, det gør vi alle sammen.

Det kan så være at svarene er noget med kærlighed og familiebånd. Eller nogle vil måske sige at de tror på videnskaben og deres egen fornuft, eller på at lykken og friheden og frelsen ligger gemt i at tjene masser af penge – tjenestemandspensionen!

Det er derfor Paulus kunne sige at griskhed er det samme som afgudsdyrkelse. Fejltagelsen i at tro at det at eje meget er det samme som lykke og mening.

Én ting er sikkert: Smider vi kristendommens Gud ud, så rykker noget andet ind. Et samfund, en institution, et menneske kan aldrig være neutralt, det kan aldrig vedblive at være fejlet og prydet, det vil altid være bestemt af et værdisæt, behersket af en god eller en dårlig ånd.

Det er en illusion at vi kan være ”rene”, og den illusion er slem, for den slipper nemt mange dæmoner ind ad bagvejen.

<<

Der stod om den dæmon Jesus uddrev i dag, at den var stum. På grund af dæmonen var den syge ikke i stand til at være ordentlig i kontakt med andre mennesker, han var afskåret fra fællesskab, afskåret fra at livet kunne flyde frit mellem ham og dem han holdt af.

Og sådan er det jo når vi lader dæmonerne eller synden få overhånd i os. Vi lukker af for hinanden.

Om sådan en synd handler Susanne Biers film ”Brødre”

Den handler som titlen siger om to brødre der som udgangspunkt er meget forskellige af sind. Storebroren lever i en harmonisk lille familie med kone og to små piger. Han er i hæren og står overfor at skulle udsendes til Afghanistan.

Lillebroren er derimod et mere uharmonisk menneske. De mørke kræfter løber ofte af med ham, og filmens åbningsscene er da også foran et fængsel, hvor storebroren henter sin lillebror efter endt afsoning af en voldsdom.

Men så sker der dét, at også storebroren rammes. For enhver kan besættes af en dæmon.

Kort efter sin ankomst til Afghanistan, bliver storebroren taget til fange. Han sidder med en medfange, og de to holdes hen i ugevis – med kun lidt mad og vand – og i stor usikkerhed om deres skæbne.

De udsættes for psykisk tortur.

De hører hvad der foregår udenfor cellens dør af henrettelser, og en morgen hives de selv ud i dagslyset, og storebroren stilles overfor det ultimatum at hvis han vil overleve, må han gøre nytte, og det skal han gøre ved at slå sin medfange ihjel – gør han det *ikke* bliver de begge dræbt.

Storebroren vælger at overleve.

Kort efter overmandes lejren. Han befries og vender hjem til sin familie, og alt er godt igen.

Men der er jo sket noget med ham. Han er ligesom blevet stum. Han kan ikke tale.

Det vil sige selvfølgelig kan han tale. Bare ikke om dét, som ligger ham dybest på sinde: hans skyld. Han er blevet stum i den forstand, at skylden og oplevelserne og mishandlingen fuldstændig har bemægtiget sig hans sind. Skylden har taget det hele.

Sådan er storebroren blevet ”besat” eller overtaget af alt det onde og forfærdelige han har oplevet.

Og selvom han er kommet ud af det med livet i behold og væk fra de forfærdelige oplevelser og også fremstår som ren og fejlet og prydet - for ingen ved hvad han har gjort - så er det alligevel sandt hvad Jesus siger: uddriver man een ånd af sit indre, så kommer der syv andre. Og dette er meget værre for det menneske end det første.

Det vil sige: lægger man låg på, vil man ikke vedstå sig sine dæmoner, så kommer der syv andre onde ånder og flytter ind oveni.

Og det sker for storebroren. Den sorte plet i hans indre, der hedder Afghanistan...har han lukket ned for. Og alt muligt andet kryber ind i ham: Had, jalousi, mistillid, uro.

Han bliver jaloux på sin bror. Han råber af sine børn. Slår sin kone. ”Dæmonerne” løber af med ham. Til sidst anbringes han på en lukket institution.

Her ender filmen heldigvis ikke. For den lukker håbet og helbredelsen ind til sidst. Ikke at storebroren pludselig møder Jesus og får uddrevet sine dæmoner, men så alligevel: Han får tilgivelsen rakt af sin kone.

Hun besøger ham – sætter sig hos ham på bænken og siger pludselig med myndig stemme – lige så myndigt som var det Jesus selv der befalede dæmonerne at fare ud – at nu ville hun vide, hvad han havde oplevet i Afghanistan. Lige nu.

Og så smuldrer stumheds-dæmonen, fordi hun kan lytte i kærlighed og respekt og det bringer ham tilbage til livet igen.

Som en dæmonuddrivelse, hvor behandlingen er syndernes forladelse.

På så voldsom vis er der forhåbentligt ikke mange af os, der kommer til at opleve synden og skylden.

Men i det små oplever vi det jo alle. Og vi oplever også det håbløse i selv at gøre os rene, fejede og prydede. Vores håb er, som for storebroren, syndernes forladelse, og dét er kristendommens grundbudskab.

Og heldigvis er Gud hverken nærig eller nøjeregnende med den, men har nok til alle. Amen.

salmer: 736 – 441 – 337 // 487 – 166 – 826